

ΑΥΞΗΣΗ

Στους **ιστορικούς χρόνους** (παρατατικός, αόριστος, υπερσυντέλικος) και **μόνο στην οριστική** τα ρήματα παίρνουν στην αρχή του θέματός τους τη λεγόμενη αύξηση, η οποία είναι δύο ειδών:

α) **Συλλαβική**: Στα ρήματα που αρχίζουν από σύμφωνο μπροστά από το σύμφωνο αυτό προσθέτουμε ένα *ε*.

λύω: ἔλυνον, ἔλυσα, ἐλελύκειν

παύω: ἔπανον, ἔπαυσα, ἐπεπαύκειν

β) **Χρονική** : Στα ρήματα που αρχίζουν από φωνήεν ή δίφθογγο το αρχικό αυτό φωνήεν ή ο δίφθογγος εκτείνεται, δηλαδή το βραχύχρονο φωνήεν μετατρέπεται σε μακρόχρονο. Αναλυτικά γίνονται οι εξής μετατροπές:

α:	η	ἀκούω: ἤκουον
ε:	η	ἐλπίζω: ἤλπιζον
αι:	η	αἰρώ: ἤρουν
ει:	η	εἰκάζω: ἤκαζον
ο:	ω	όδεύω: ὤδενον
οι:	ω	οἰκτίρω: ὤκτιρον
αυ:	ηυ	αὔξω: ἡὔξον
ευ:	ηυ	εὔχομαι: ἡύχόμην
ϊ:	ι	ἰδρύω: ἰδρυνον
ϋ:	υ	ὕβριζω: ὕβριζον

Παρατηρήσεις:

1. Στα ρήματα που είναι σύνθετα με *α'* συνθετικό κάποια πρόθεση η αύξηση (συλλαβική ή χρονική) τίθεται **μετά την πρόθεση** και λέγεται **εσωτερική**.

ὑπερβάλλω (*ὑπέρ* + *βάλλω*): *ὑπερέβαλλον*
συνοικῶ (*σύν* + *οἰκῶ*): *συνῶκουν*

Στα σύνθετα με δύο προθέσεις η εσωτερική αύξηση τίθεται μετά τη δεύτερη πρόθεση.

προεξάγω (*πρό* + *ἐκ* + *ἄγω*): *προεξῆγον*

2. Οι προθέσεις που λήγουν σε φωνήεν χάνουν το τελικό τους φωνήεν πριν από το *ε* της αύξησης.

ἀναφέρω (*ἀνά* + *φέρω*): *ἀνέφερον*
διαφέρω (*διά* + *φέρω*): *διέφερον*

Αυτό όμως δεν ισχύει για τις προθέσεις **πρό** και **περί**.

προβάλλω (πρό + βάλλω): προέβαλλον

περιφέρω (περί + έφερον): περιέφερον

3. Οι προθέσεις **έν** και **σύν** παίρνουν διάφορες μορφές μέσα σε μια σύνθετη λέξη, αλλά μπροστά από το ε της αύξησης ξαναγίνονται έν και σύν.

έγγράφω (έν + γράφω): **ένέγραφον**

συμπίπτω (σύν + πίπτω): **συνέπιπτον**

4. Η πρόθεση **έκ** γίνεται **έξ** μπροστά από το ε της αύξησης.

έκλέγω: **έξέλεγον**

έκβάλλω: **έξέβαλλον**